

MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. □ Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vin. □ □ □ □ □
Uredništvo: Fr. Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna). □ □ □ □ □
Upravništvo: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 9.

V Ljubljani, dne 21. maja 1910.

Letnik III.

Važno vprašanje.

Mladenič 20 let je pisal nekemu zdravniku pismo, iz katerega navajam sledeče odstavke:

»Strašno trpim vsled posledic strasti. Moja volja se s silo upira mesenemu poželenju in sili kot ptič nasproti svobodi in solncu. — Toda zaman! — Vedno jo vleče strast z magnetično silo v svoje močvirje. — Ali je potem čudno, da je volja vedno slabija in slabija in njen polet vedno nižji? — Mnogokrat se zdi, da bo omagala v močvirju. — Pa jo dvigne zadnji rešitelj: sila življenja. — In plapola z zlomljenimi peroti — težko se vzdržujoč nad vodo — semintja. — S strahom gleda pred seboj grozno odprtino in vendar je večkrat primorana, da se utrujena vsede na rob prepada.

Po več mesecev sem večkrat zmagoval, toda obup sam nad seboj me je vrgel zopet v žrelo strasti. Sedaj pa sem truden večnih bojev. Truden sem boja, ki mi ne nudi nobenega upanja zmage, zato se tudi ne zmanjšajo moje bolečine. Misel, da sem obvladan od strasti, ki zamori v človeku vse lepo in vzvišeno v blatu, ta misel me navdaja z obupom. Samozaničevanje in goreča želja po svobodi se borita v meni! Kot oproščen suženj bi vzdihnil. V neizmernih duševnih bolečinah sem večkrat preklinjal svoje rojstvo. Kaj mi pomaga, da se vlačim skozi življenje v verigah strasti? Ako pa sem k temu proklet, moram čakati, da ali sam napravim konec temu življenju, ali pa me objame brezumnost — — —

Bratje, to pismo je živ dokument našega »modernega«, »prosvitljenega«, »svobodnega« časa! Po tem pismu gledamo v dušo mladeniča, ki je postal strašna žrtev svoje strasti. Pred njim življenje z lepimi cilji in nameni, o katerih ve, da jih ne bo nikdar dosegel. Za njim pa življenje, žalostno in obupno, o katerem ve, da vodi samo v propast. Ali naprej v takem življenju, ali pa vse predrugačiti, vse izbrisati in začeti novo in lepše življenje! Dve poti. On hoče nastopiti drugo. Mlada volja vzkipeva. Čuti brezdno, proti kateremu hiti v propast. Izogniti se mu hoče. Volja se dviga, ga sili, duša mu kriči po lepoti življenja,

njegove oči gledajo zlate cilje mladega življenja, roke steguje po njih. Že lomi strašne verige suženjstva, že se mu zdi, da je blizu rešitev. Dva, tri, šest mesecev vztraja. Novo, lepo življenje mu je bližje in bližje. Že ima načrte, kako bo živel to novo življenje — pa zažvižga bič strasti nad njim in zopet pade . . . S silo, s kakršno se je prej dvigal, leti sedaj nazaj. V divjem obupu sam nad seboj se udaja svoji strašni strasti, dokler ne pride svetel trenotek, ki mu zopet pokaže tisto pot, novo življenje. »Volja je moč, s katero se premaga svet,« tako je nekje čital. Začne krepiti svojo voljo. Začne se premagovati v malenkostih. Zjutraj zgodaj vstaja, vzdrži se kajenja in pitja alkoholnih pijač. Kmalu začuti blagodejni vpliv te samovzgoje. Volja se krepi. Volja vztraja v svojih načrtih. Volja zmaguje tako, da on čuti, da je ta njegova volja s strastjo zamenjala vlogo. Volja zmaguje, medtem ko strast spi.

Spi, da spi. Oh, kako lepo je to! Vse drugačno življenje je to! S čistimi vživa čistost življenja. Večer mu ni več zapeljiva pot v brezdno, jutro ne več obupni krik po novem življenju in dan sam mu je življenje. Čuti se srečnega. Zmagal je. Naravnost skozi dan gre lahko, ne da bi se čutil onečaščenega. Dvignil se je iz nižin do svetlobe življenja. Volja je moč, zato je zmagala. Slava človekovi volji! Vse ji vpije slavo. Učenjaki, pisatelji, pesniki, vzgojitelji itd. Volja je vse! Z voljo bičamo strasti do smrti, z voljo premagujemo svet . . . tako beremo pisano v mnogih knjigah. Tako je storil tudi ta mladenič in zdelo se mu je, da je z voljo zamoril strast.

Pa je bilo drugače. Samo vspaval je strast. Pod močjo premagovanja in samozatajevanja je strast zaspala. Nekega dne pa se je zopet zbudila in z zapeljivo mehkim glasom je uspavala voljo. Zopet je padel. Zopet nazaj iz višin, do katerih ga je dvignila volja. En sam trenotek in volja je ležala s strtimi peroti v njegovem srcu. Nad njo pa je stala zmagovalna strast in jo bičalo, da je njegovo srce jokalo krvave solze obupa.

V teh strašnih trenotkih obupa se je ozrl po pomoči. Zgubil je vero v svojo voljo

in šel iskat pomoči izven sebe. Kam! K zdravniku.

Dvoje zdravnikov imamo. Zdravnika za dušne in zdravnika za telesne bolezni. Eni režejo rano z nožem kesanja in vlivajo vanjo balzam neskončne milosti božje, drugi pa režejo z jeklenimi noži in vlivajo v rane balzam iz zdravilnih zelišč.

Ta mladenič se je zatekel v svojem obupu k telesnemu zdravniku in mu napisal pismo, katerega odstavek smo navedli zgoraj. Dobil je odgovor, ki nam je znan:

»Ne obupajte, temveč vedite, da trpi 90 odstotkov Vaših tovarišev na enaki bolezni, ki pravzaprav ni bolezen. Krepite naprej svojo voljo kot dosedaj. Vzdržujte se kolikor mogoče razburljivih pijač in prepričani bodite, da v teku par let zgine bolezen samoobsebi.«

To je bil odgovor! Krepite voljo in se tolažite s tem, da jih je mnogo, ki trpe enako . . . Vse to je vedel on sam, ko je pozkušal. Sedaj naj čaka, da izgine bolezen samaobsebi. Je že zginilo, pa se je zopet vrnilo. Vstal je in padel, padel in vstal. To naj ponavlja naprej. Nikjer pomoči! Naprej v obup! Naprej v temno noč! Kratek dan, temna noč. On pa si želi dneva, jasnosti, svetlobe, mladosti. Nikogar ni, ki bi mu pokazal pot. Nikogar?

Učeni zdravniki so napisali učene knjige o človeških strasteh. Po njihovem poklicu jim je dano, da gledajo strašne posledice, začetek in pa konec življenj, ki jih vladajo umazane strasti. Dano jim je, da gledajo obup v najstrašnejši luči. Ker jim je vse to dano, zato skušajo pomagati. Pišejo knjige, sestajajo se na shodih, kjer se razgovarjajo o teh vprašanjih. Čitali smo mnogo izmed njihovih knjig. V nekaterih stvari tako strašne, da bi moral človek obupati nad človeštvom. Imenovana so tudi mnoga zdravila. Pa kakšni nasveti! Učeni, modri, prepričevalni. Pa tako mrzli! Mrzli kot so noži, s katerimi režejo rane. Volja jim je v največjih slučajih tista zatvornica, ki naj brani, da se ne razlije morje človeških strasti kot nekdanj nad Sodomo po vsem svetu. Volja je tem modernim zdravnikom in vzgojiteljem bog. Zato pa tako redko ali pa nikdar ne srečamo v njihovih spisih ali navodih — Kristusa!

Mi smo prosti! Svobodni! Napravimo si tu na zemlji življenje lepo in uživajmo! Saj ni posmrtnosti, saj ni vstajenja! To je program današnjega modernega časa. Ta program si je zapisal tudi velik del mladine na svoj prapor, za katerim drvi v neizmerni zaslepljenosti. Vživajmo! Postavili so v svojih srcih oltarje strastnemu, pregrešnemu vživanju. Iz mladih duš kipi plamen strasti in v neimenovanih pregrehah ječe te mlade duše.

Vživajmo! Mi svobodni, mi moderni. Saj vživanje ni greh, ker greha ni!

V govorih, pesmih, povestih in slikah se dvigajo slavospevi pregrehi.

Mi svobodni!

Zaslepljenci!

Koliko vas je med stoterimi, ki niste še nikdar čutili v svojih srcih, tako kot je čutil Vaš tovariš, katerega pismo navajamo tu? Kako že pravi? »Kot oproščen suženj bi vzdihnil.« In Vi pravite, da ste prosti! Stokrat od strasti premagana volja Vam je bog, temo ljubite, ker se sramujete dneva!

Kdo vas zavida za vašo svobodo?

In če se kdo umakne iz vaši vrst ter išče pomoči, pogledajte, kakšno pomoč dobi! Ali ste čuli: potrpite in krepite voljo! — To je tolažilo! Mi imamo drugačne zdravnike. Zdravnike, ki režejo z noži kesanja in vlivajo v odprte rane balzam milosti iz neba. Če bi šel eden izmed stokrat, tisočkrat padlih k temu zdravniku, bi dobil tamkaj drugačno zdravilo. Povedalo bi se mu, da je volja veliko, toda ni vse. Reklo bi se mu, da zmaga in ne samo uspava volja strasti samo tedaj, ako jo obsenči žarek milosti božje. Naprej pa bi se mu še reklo, da ta žarek prisije nad voljo samo, ako se v vztrajni molitvi prosi zanj.

Seveda vi se smejete! Milost, molitev, to vse so vam že davno premagani pojmi. Umrl je Kristus v vas. Umorili ste ga s svojo nevero, zato pa življenje brez Kristusa kakor življenje živali.

Če bi ta eden izmed mnogih, o katerem smo govorili danes, prišel do spoznanja, da so še zdravniki, ki ozdravljajo tudi take bolezni, kaj bi storil? Pokleknil bi v spovednico in ta korak bi bil prvi korak kvišku! Že za ta korak je treba milosti iz neba. Ta prvi žarek bi mu vzbudil močno voljo. Po tem žarku krepljena volja bi zmagala. Če bi jo pa še zmagala strast, pa bi zopet šel iskat zdravila tjakaj kot prvič. In zopet in zopet. Volja bi postajala močnejša, saj bi zajemala življenje iz življenja. Tako bi bilo mesec za mesecem. In morda bi se zgodilo nekega dne, da bi se zaupno ozrl v obraz Tiste, ki je bila brez madeža spočeta. Morda bi zagledal v Njenih očeh zrcalo neskalsene, nikdar omadeževane čistosti in morda bi en sam tak spoznavajoč, zaupen pogled za vedno umoril strast. Šel bi k mizi Gospodovi in vžil tamkaj z očiščeno dušo hrano življenja in »kot oproščen suženj bi vzdihnil«. Šel bi večkrat in vsikdar bi se vračal močnejši. To je pot. To je edino zdravilo!

Volja premaguje svet. Res! Toda le če se je napila življenja v studencu neizčrpne milosti božje! Prva kaplja iz tega studenca v obupano srce rodi spoznanje nad samim seboj. Prvi žarek pokaže pot tjakaj, kjer se odpuščajo grehi, »četudi bi bili rdeči kot škrlat«. Potem šele pride solnce, ki v jasni

luči pokaže Tisto, ki je kači glavo strla. Zato pa Njo tudi tako častimo, ker vemo, da stre po Kristusu tudi v mladih srcih kačo strasti, da se morejo dvigniti ta srca iz nižin do višin.

Krščanski mladenič, Orel, uvažuj to! Če bodo strasti metale tvojo dušo semintja, kakor valovi ladjico v viharni noči, če bo tudi volja hotela utioniti na dnu tvojih temnih poželjenj, če ne boš več imel kaj, česar bi se oprijel, da se dvigneš, se spomni na molitev, in če si padel, ne obupaj nikoli! Ne obupaj, ne izgubi poguma, to je glavno: Ohrani vedno zvezo z Bogom, in če si padel, ne pozabi takoj zopet poiskati usmiljenja in odpuščenja. Krepi in vzgojuj svojo voljo, a obenem jo okrepljaj z močjo od zgoraj, prilivaj ji z molitvijo, orosi jo z ljubeznijo do Boga, zasidraj jo z zaupanjem v njegovo milost. Potem bo polagoma obšla velikanska moč tvojo dušo. Kdor je združen s Kristusom kakor mladika s trto, ta se bo dvignil, tudi če bo padel, in vedno manj bo padal in prišel bo čas, ko mu ne bo težko samega sebe premagovati. In tudi ko bi bilo! Kaj za to! Čim več trpiš pod poželenjem telesa, tem večja bo tvoja zasluga, kadar se boš premagal. Tisti, ki trkajo prešerno na svojo lastno moč, tisti, ki svojo voljo vzgajajo, ne da bi pri tem Boga potrebovali, bodo kmalu zopet strmoglavili v prepad, zakaj brez milosti božje ni ničesar mogoče storiti!

Voditelji naših mladeniških društev pa naj se vsekdar pri vzgoji članov na to ozirajo in naj poleg samovzgoje in tréiranja volje ne pozablajo učiti fantov ljubezni do Boga, zaupanja vanj in pa otroškega češčenja njegove Matere, device, ki ji je po pravici katoliška Cerkev dala ime:

Devica mogočna!

Na znanje.

Socialni demokratje na Goriškem bodo v nedeljo, dne 22. t. m. ustanovili svojo mladeniško organizacijo. Da bomo čisto nepristranski, ponatiskujemo tu oklic, ki so ga socialni demokrati pri tej priliki izdali.

Slove tako-le:

Slovenski mladini na Goriškem!

Že dlje časa nastavljata obe meščanski stranki na Goriškem, klerikalna in liberalna, svoje mreže, da bi vanje ujeli mladino in se rešili nevarnosti, ki jima prihaja od naraščajoče socialne demokracije.

Klerikalna stranka je ustanovila za mladino svoje »Orle«. Z njimi bi rada zajezila napredek in duševno osvoboditev; pod tem praporom bi rada vpregla mladino pred voz črnega klerikalizma in srednjeveške teme. Na drugi strani se trudijo liberalci z naglašanjem narodnjaštva in antiklerikalizma. Oni vabijo mladino med »Sokole«, ki pa že niso nič drugega kakor štafaža gnilega liberalizma. Kako učinkuje liberalstvo na mladino, se opazuje dan na dan. Zavajajoč jo na večne plese, na veselice in

pijančevanja jo moralno in materialno uničuje. Kljub klerikalnim in liberalnim zanjkam je pa ostalo še dovolj goriške mladine, ki se ne meni ne za prvo, ne za drugo stranko, ampak si hoče ustvariti svojo zdravo mladeniško organizacijo, ki bo branila slovensko mladino na Goriškem pred reakcijo črnega klerikalizma in pred strohnelim liberalizmom. Ta mladina spoznava, da hočejo klerikalci s svojim svetohlinstvom iz nje napraviti novodobne rimske sužnje in da jo liberalizem s svojim puhlim frazerstvom in s svojo demagogijo le ponižuje. Slovenska mladina na Goriškem si hoče ustanoviti organizacijo, ki jo bo vzgajala tako, da postane razredno, kulturno in politično zavedna. Mladina mora v prvi vrsti spoznati svoj socialni in gospodarski položaj; razumeti mora, kateremu razredu pripada. Ta organizacija ne bo vzgajala mladine s tistimi protifarškimi frazami, ki v svoji puhlosti nimajo nič opraviti s protiklerikalizmom, ampak njen prvi namen je resnična izobrazba. Glavno moč hoče posvetiti izobraževalnemu delu. Mladina se mora zgodaj začeti tudi politično izobraževati. Če imamo na Goriškem toliko političnega fikfakovstva, moramo glavno krivdo iskati v popolnem pomanjkanju prave politične vzgoje. Zato pa hoče poskrbeti nova mladinska organizacija. Pod tem geslom sklicujemo

prvi mladeniški shod,

ki bo v nedeljo, dne 22. t. m., ob 9. uri dopoldne v dvorani »Delavskega doma« v Gorici, ulica Tre Re 16 s sledečim dnevnim redom: 1. Namen mladeniških organizacij; poroča sodrug Petejan. 2. Izobraževalno delo in mladeniška organizacija; poroča sodrug dr. Dermota. 3. Mladina in alkoholizem; poroča sodrug dr. Tuma. 4. Razni predlogi. — Sodrugi mladeniči! Poskrbite, da ne bo ne enega Vašega tovariša, ki bi se ne udeležil prvega mladeniškega shoda v Gorici, na katerem hočemo položiti temelj svoji organizaciji na Goriškem. Mladeniči, vsi na shod!

Sklicatelji.

Ali bi ne bilo razmotrivati, da se enako gibanje začne na Kranjskem in Spodnjem Štajerskem? Sodrugi, pozor! — Tozadevne dopise, želje in nasvete bomo radi ponatisnili. Na delo!

Ta oklic je iz več ozirov zanimiv. Prvič se jasno vidi, da so se goriški socialni demokrati zbalí našega Orla, da ne bi se v njem združila vsa mladina in še socialnim demokratom ves naraščaj pobrala. Zakaj, kar v tem oklicu pišejo socialisti zoper liberalne sokole, je samo zato zapisano, da se izpolni prostor. Sokolov, zlasti na Goriškem se noben človek ne boji, najmanj še socialni demokrati. Boje se le Orla, ker je to resna organizacija z visokimi in dalekosegajočimi kulturnimi cilji in izborna, naravnost vojaško disciplinirano organizacijo, vsled česar je tudi že celo goriško deželo prepregel. Zadnji čas rastejo na Goriškem Orli kar iz tal. To je, kar skrbi socialiste.

Drugič je ta oklic zato zanimiv, ker socialni demokratje sokolom vržejo v obraz, da mladino namenoma kvarijo, materialno uničujejo, s pijačo ter večnimi plesi poživnjujejo, in pitajo s samimi protifarškimi frazami ter neskončno puhlostjo. Socialni demokratje so gotovo nepristranski, kar se tiče liberalcev, in socialnim demokratom bodo gotovo verjeli tisti, ki nam ne verjamejo, kako sokoli kužijo mladino.

Tretjič nas ta oklic zato zanima, ker nima Orlom prav nič očitati, zakaj, da Orel

uči »črni klerikalizem«, srednjeveško temo«, »svetohlinstvo« in »rimsko suženjstvo«, to so popolnoma neresne fraze, kojih neresnost dobro uvidevajo tudi socialni demokrati sami, ki so ta oklic sestavili.

Četrtrič pa smo ta oklic zato ponatisnili, da bodo naši Orli vedeli, da jih čaka zopet novo delo, ako se socialistična mladinska organizacija res posreči, kar še ne verjame-mo. Pa bodi kakorkoli, veselilo nas bo, če se bomo imeli meriti še z več nasprotniki kakor danes, zakaj mir poleni in kvari! To je vse, kar imamo na oklic gospoda dr. Tume povedati. Mi želimo socialistom več sreče, kakor jo bodo imeli v resnici!

II.

1. a = Obrat v levo do raznožne stoje z desno — odročenje.

1. b = Nizki počep — predročenje.

1. c = Drža.

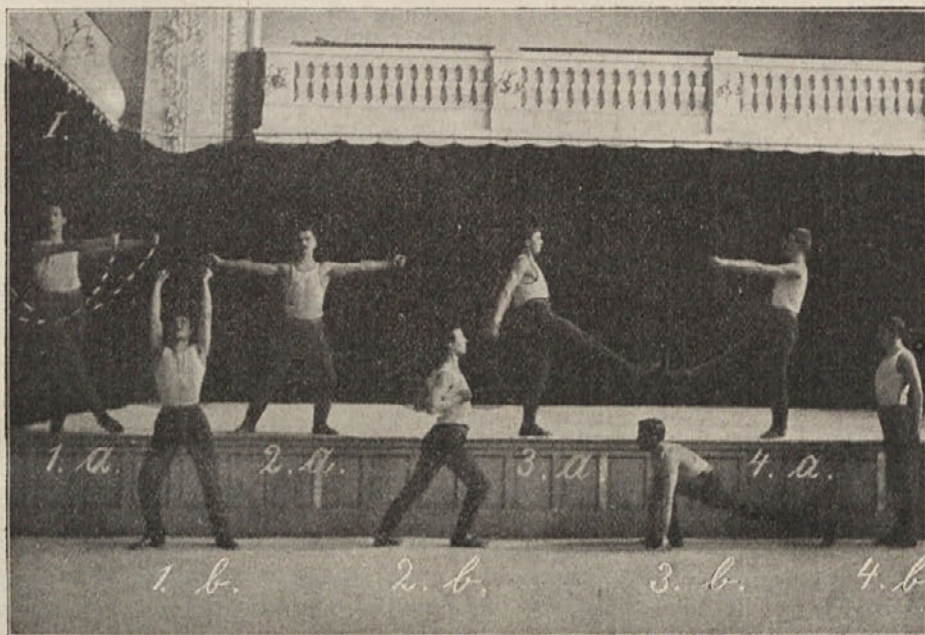
2. a = Sunek z levo nogo v odnoženje — z desno roko prijem na tla, z levo odročnje gor.

2. b = Nizki počep — odročenje.

2. c = Drža.

3. a = Izpad z desno v desno — odročnje z desno gor, z levo dol.

3. b = Prenesti izpad v levo (nog se ne premakne z mesta), odročenje z desno dol, z levo gor.

Proste vaje leta 1910.

I.

1. a = Odročenje v levo — odnoženje v levo.

1. b = Vzročenje (v loku skozi priročenje, odročenje v uzročenje) — izpad z desno v desno.

1. c = Drža.

2. a = Odročenje — izpad v levo z levo nogo (se samo prenese).

2. b = Obrat v levo — zaročno krčenje rok na prsih — izpad z desno naprej.

2. c = Drža.

3. a = Zaročenje — prednoženje z desno.

3. b = Cel obrat v levo (na levi nogi) v ležno oporo leva noga skrčena.

3. c = Drža.

4. a = Vzklon — predročenje — srednoženje z desno.

4. b = Priročit in prinožit v vzpetno stojo.

4. c = Drža.

3. c = Drža.

4. a = Obrat z levo — priročit in prinožit.

4. b = Še en obrat v vzpetni stoji na levo.

4. c = Drža.

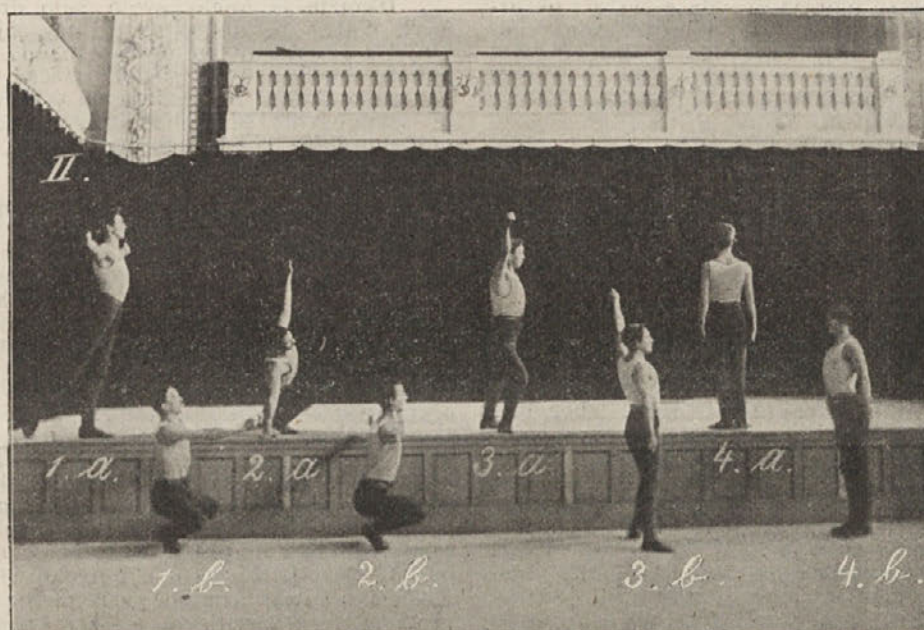
Idrija.

Okrožje je imelo svojo sejo dne 10. aprila v Idriji. Natančno se je pri tej seji razmotrivalo vprašanje glede naraščaja in podpornih članov. Zadeva se uredi sporazumno z dekanijskim odborom izobraževalnih društev. Napravil se je program za okrožni občni zbor, ki se je vršil 8. maja v Idriji. Odobrila so se poročila o revizijah pri v okrožje spadajočih odsekih.

Idrija. Slovesen dan smo obhajali v nedeljo 8. maja, ko smo odkrili spomenik svojemu rajnemu predsedniku, nepozabnemu Franu Svetličiču. Okoli devete ure dopoldne so se začeli zbirati Orli, došli iz odsekov Žiri, Sp. Idrija, Otalež, Črni vrh in Hotederšica. S posebnim veseljem smo pozdravljali med seboj tudi zastopnika Zveze Orlov, kakor tudi zastopnika hotenjskega Orla. Ob 10. uri smo odkorakali v župno cerkev k sv. maši. Na čelu zastava žirovskega Orla, nato Orli v kroju po številu 70 ter

slednjič zastava naše Katol. del. družbe, za njo članice in člani. Sv. mašo je daroval č. g. Mihael Zevnik. Po sv. maši smo odkorakali na pokopališče. Trobentači, po številu osem, so neprestano trobili koračnice. Ko smo prišli na pokopališče, zadoni lepa nagrobnica, pel jo je moški zbor Katol. delavske družbe. Nato je govoril br. predsednik Karol Treven nekako takole: Nismo prišli se veseliti kot marljivi kmetovalci svojih pridelkov na njivo Gospodovo, temveč prišli smo postaviti trajen spomin svojemu žalovanju. Pred letom so naznanjali naši zvonovi, da je prvi Orel mirno zaspal v Gospodu. Nato je opisal vse življenje rajnikovo, ki je bil rojen 5. prosinca 1890. Kot Orla ga opiše: Kakor se bojuje Orel, tako je branil nevstrašeno tudi rajnik sveto stvar. Bil je član Katol. delavske družbe ter se je tudi kot tak pokazal na zunaj. Oko je obračal proti nebu, saj je bil ud prijatelj presv. Srca Jezusovega ter se goreč udeleževal vseh shodov. S krili

za njim, duh pa, ki veje nad njegovo gomilo, naj nas osrčuje v našem smotru in Orel se bo pridružil Orlu. V znak te zveze položi v imenu Zveze lavorov venec na grob kot majhno darilo za veliko delo, ki ga je opravljal ranjki. — Po tužni nagrobnici smo zopet odkorakali pred društvene prostore. Ob 12. uri smo imeli skupno kosilo v dvorani hotela »Didič«, po kosilu pa se je vršil okrožni občni zbor. — Tako smo storili svojo dolžnost napram svojemu bratu, ki ga je Bog kot prvega slovenskega Orla izvolil v boljši svet. Preživeli smo dan, ki nam ostane vsem v spominu. — Takoj drugi dan, oziroma noč, pa se je našel olikanec, ki ga je moral prav posebno bosti lep spomenik, da ga je neviden nekoliko poškodoval, pa nič ne dé. Če je že naš znak na spomeniku, znak napredka, naj bo tudi znak liberalno-socialnodemokratskega nazadnjaštva, ki niti grobov ne spoštuje. Da se pokrijejo narasli stroški za spomenik, so nadalje darovali: g. Anton Majnik 1 K; br. Franc

duhá pa se je posebno visoko dvignil. Tihi in skromni delavec je bil steber našega gibanja. Kot tajnik našega Orla je bil pohvaljen, ker je pošiljal Zvezi najlepše dopise, kot predsednik pa je dvignil naš odsek neprimerno visoko. Vsemogočni ga je poklical k sebi 16. prosinca lanskega leta. Nato je sledilo odkritje, med katerim je govornik želel, naj bi ime Fr. Svetličič zasvetilo nad vso domovino, da bi vso mladino spomnilo k delu za sveto stvar. Koncem govora je položil šopek svežih cvetlic na njegovo gomilo. Nato je govoril zastopnik Zveze Orlov Aleksander Jeločnik. Govoril je najprvo o vzornem smotru, ki ga hiti uresničiti Orel. Ni nam samo do tega, da se telesno krepimo, še bolj nam je na srcu duševna spopolnitev, res izobrazba, ki spaja vse naše sile. Pokojni nam je bil v tem vzor! Nekí pesnik pravi: »Grobvi tulijo«, a meni se zdi, da ravno nad tem grobom se dviga oni duh, ki tolaži in miri tužna srca, ki žalujejo nad prenašlo ločitvijo pokojnega. Saj nam pravi ta duh: malo let mu je bilo danih, a veliko je dosegel. Smrt ga nam je vzela, a njegov duh je ostal med nami. Kristijan je prepričan, da je ta ločitev le kratka, da pa pokojni že vživa sad svojega, četudi kratkega delovanja, v obilni meri. Ako na zemlji dobi človek za svoj trud plačilo, koliko bolj ga je šele pričakovati pri Vsemogočnem, ki je neskončno pravičen. Ne vpraša nas, koliko časa smo tu živeli, pač pa, kako smo izvrševali svoje dolžnosti. Odgovor na to je pokojni brat lahko dal. On je šel pred nami, v kratkem bomo šli tudi mi

Pagon 1 K; neimenovani 2 K; neimenovana 3 K; neimenovani 3 K. Vsem hvala, mi pa korakajmo dalje po poti, ki jo je prvi hodil, naš ljubi rajni!

Spodnja Idrija. Zopet je nekaj časa minulo, ko ni bilo slišati nič o našem Orlu. Naj torej sedaj nadomestimo. Telovadba dobro napreduje, posebno odkor smo dobili novi drog. Naročili smo ga pri češki tvrdki Vindiš. Veljal nas je do doma 175 K; tudi skok smo napravili. Povprečno nas hodi k telovadbi devet telovadcev vsako uro. Sedaj spomladi smo prišli tudi do nove telovadnice; gotovo se boste spogledali, češ, najmanjši odsek in s svojo telovadnico se hoče bahati. Pa, kar je res, je res, naša nova telovadnica je res lepa! Naj jo kratko opišem: Obok nad nami je velikansk, torej v tem oziru se ni bati, da bi se telovadec stropa dotaknil, ko proizvajajo vaje na orodju. Poslikan je simbolično z nebeškimi zvezdami. Umetnik, ki mora biti pač največji na svetu, tudi ni pozabil na ščip, ki nas zvedavo motri. Sedaj brat, pa lahko uganeš, kje je naša telovadnica, kaj ne? na prostem! Da, tako je, kadar vreme dopušča in je svitel večer. Kar na prostem postavimo orodje in pod spretnim vodstvom načelnikovim telovadimo, da je veselje, mnogokrat skoraj dve uri. Če se nam pa kakšen dež vsiljuje, imamo pripravljeno telovadnico znotraj. Orodja imamo sedaj: drog, bradljo, skok in stojala; telovadimo trikrat na teden, in sicer: v ponedeljek, sredo in nedeljo, v petek pa imamo izobraževalno šolo. — Dne 13. marca smo pristopili k mizi Gospo-

dovi ter tako zadostili svoji dolžnosti. Bili smo v kroju, dva telovadca sta stregla pri sv. maši. Velikonočne procesije smo se udeležili korporativno v kroju. Že eno uro pred procesijo smo stali kot častna straža pri božjem grobu. — Dne 4. aprila smo priredili veselico, ki se nam je povoljno obnesla. Dne 10. aprila smo šli k mladeniškem tečaju v Idrijo; nauki, ki smo jih tu slišali, nam bodo ostali trajno v spominu. Slednjič naj še to omenim, da so dva Orla odbrali k vojakom; bridka izguba, a le pogum in neustrašeno naprej, saj se nam svita jasnejša bodočnost. Kmalu se zopet oglasimo!

Vipava.

Okrožje je imelo svojo sejo dne 5. maja t. l. v Logu pri Vipavi. Definitivno so se sprejeli v okrožje sledeči odseki: Črnice, Kamnje, Branica, Budanje, Ustje. V okrožju je sedaj devet odsekov. Dalje se je razmotrivalo o kraju in času za okrožni občni zbor. Sklenilo se je, da se morajo pravila o sestavi okrožnega predsedstva in načelstva pojasniti vsem odsekom. (To bo tem lažje, ker izide te dni »Poslovnik«. Op. por.) Sprejme se predlog, da se vrši v tem letu samo ena okrožna javna telovadba, in sicer v Šturiji dne 15. avgusta. Vzame se na znanje poročilo, da se snujejo sledeči novi odseki: Vel. Zablje (je že ustanovljen) in Rihenberg. Bratje načelniki naj skrbne, da se telovadci skrbno nauče prostih vaj. Dalje se sklene, da se za okrožni občni zbor napravi splošni pregled (statistika) čez vse, v okrožje spadajoče odseke. Zastopniki odsekov se pozovejo, da naj odseki pridno poročajo v »Mladost« o delovanju odsekov.

Kamnik

Okrožje je imelo svoj letni občni zbor dne 24. aprila t. l. v Radomljah. Iz nam došlega poročila pa povzamemo sledeče: V okrožje spadajo sledeči odseki: Kamnik, Komenda, Mengeš, Radomlje, Mekinje, Domžale, Šmarca (Vodice? Op, poroč.) Članov imajo vsi ti odseki 350, krojev 140. Okrožni odbor in vaditeljski zbor je imel sedem sej. Vršile so se v preteklem poslovnem letu tri javne telovadbe in en mladeniški tečaj. Kamniški dekan, veleč. g. Lavrenčič, je bil izvoljen na občnem zboru za častnega okrožnega predsednika. Ostalo predsedstvo je sestavljeno sledeče: Predsednik: A. Mayer, Kamnik; I. podpredsednik: Ig. Gorenc, Mengeš; II. podpredsednik: R. Smolej, Komenda; tajnik: K. Supin, Kamnik; taj. nam. F. Bori, Šmarca; blagajnik N. Loboda, Mekinje. Vaditeljski zbor pa sledeče: načelnik I. Štercin, Komenda; I. podnačelnik A. Janežič, Kamnik; II. podnačelnik F. Kukec, Domžale. Na občnem zboru se je tudi sklenilo, da si nabavi okrožje svoj prapor in se je takoj nabralo zanj 220 K. Dalje se je priporočalo za »Slovensko Stražo« rabljenje narodnega koleka in nabiranje pismenih znamk.

Domžale. Zakaj bi ne napisali dve, tri besede o Domžalah, kraju temne preteklosti, lepe sedanosti in — upajmo — srečne bodočnosti? Kdo bodri k delu, kdo vliva pogum v srca naših mož, žen, fantov in deklet? Kdo je posvetil v temne kote našega života? Radi bi napisali vse, kar nam polni srce, a saj je dovolj, ako povemo, da je duša našemu življenju vrli naš gospod župnik France Bernik. Ne moremo popisati njegovih zaslug za naš kraj, predolgo bi bilo poročilo, izrečemo naj mu samo kratko, a prav toplo zahvalo, da nam je dal priliko ustanoviti Orla, ki dviga peroti, saj njega število raste od dne do dne in je doseglo že 41 rednih telovadcev! To je četa pridnih Orlov, ki se ne ustrašijo psov, ampak korakajo naprej in višje do cilja, ki si ga je zapisala v program naša organizacija. Tako bodo iz naših fantov postali krepki, zdravi možje, dobri kršanski očetje in pametni gospodarji. In gotovo je, da bodo v dolgem času

postale Domžale živahno torišče orlovske organizacije »pod streho hiše ene«, ki se bo otvorila zadnje nedelje v avgustu t. l. prav slovesno. Za takrat vas vabimo, bratski odseki z besedami: »Bog živi vse Slovence, pod streho hiše ene!«

Jesenice.

Okrožje je imelo svojo sejo dne 17. aprila t. l. na Koroški Beli. Pri tej seji se je sklenilo, da pripadajo dohodki okrožnih prireditev tistemu odseku, kjer se javna prireditev vrši. Dalje se je sklenilo, prirediti tekom letošnjega leta sledeče javne prireditve: V Rožu na Koroškem, na Jesenicah in na Javorniku. Dalje dva izleta, in sicer: v Gorje in Bohinj. Čas vsemu temu se določi pozneje. Sklenilo se je tudi, da se mora telovadba naraščaja pri vseh, v okrožje spadajočih odsekih vršiti podnevi. Dalje se sprejme predlog, da se vpeljejo vaditeljske vaje celega okrožja na Jesenicah.

Okrožje je imelo svojo sejo dne 5. maja na Savi. Važno je, da so se pri tej seji združili Bohinjci z Jeseničani ter ustanovili eno okrožje, h kateremu spadajo sedaj sledeči odseki: Jesenice, Rož, Javornik, Bohinj in Srednjavas v Bohinju. Dalje se je razmotrivalo tudi o okrožni prireditvi, ki se bo vršila najbrže koncem meseca junija v Bohinju.

Devica Marija v Polju.

Devica Marija v Polju. Naše okrožje raste od dne do dne bolj. V zadnjem času smo ustanovili novega Orla v Mostah. Prišli smo k rojstvu Orli iz D. M. v Polju, Zadobrove in Hrušice. Bili smo iznenadeni ob tako prisrčnem sprejemu, kakršnega so nam priredile vrla dekleta iz Most in Sela. Otvoril je ta shod kaplan Ivan Petrič. Nato pa je jasno očrtal namen Orla Hočevár iz Ljubljane. Pristopilo je takoj 30 rednih članov in 17 podpornih. Seveda so se naši ljubi bratci liberalci penili jeze in so si dali duška, ko so se bratje iz sosednjih krajev vračali domov mimo gostilne, kjer je bila veselica Ciril in Metodove podružnice. Naše rdeče srajce so jih tako razburile in prestrašile, da so samega strahu pričeli rjoveti. No, pa saj je njihov strah tudi opravičen, kajti naša armada gradi vedno nove trdnjave proti osrčju liberalizma. — Po našem okrožju je prav živahno gibanje. Vrši se revizija in pa jako marljivo se pripravljamo na javno telovadbo, ki bo dne 22. t. m. To bo dan, kakršnega še ni bilo v Polju. Kako se bo izvršilo, bomo že poročali!

Dobrova. Dne 8. majnika se je vršil pri nas občni zbor Orla. Slišali smo, kaj je storilo društvo v prvem letu svojega obstoja, in pokazalo se je, da to delo ni bilo ravno majhno. Orel šteje 25 rednih članov, 14 v kroju; odstopilo jih je med letom 15. Naraščaja je 22. Podpornih članov je do sedaj samo pet, a poskrbeli bomo, da se to število pomnoži, saj imamo veliko naklonjenih župljanov. Predavanj je bilo šest, prireditve tri, izletov pet. Odbor je ostal skoro ves stari, nekaj drugega pa smo izpremenili, namreč sedež društva. Ker so skoro vsi člani iz soseske Podsmreko, so zahtevali, da se vrše telovadne vaje tam, ne pa na Dobrovi. Slaba stran na tej izpremembi je edino ta, da je društvo premaknjeno iz središča župnije. Pa dá se opravičiti, saj če bi mislili fantje iz drugih koncev fare pristopiti, bi se v teku enega leta menda vendar že lahko odločili. Podsmreški fantje pa so se društva tako trdno oprijeli; kdo bi jim mogel braniti njih opravičeno zahtevo? Le na ta način je mogoče, da bodo v telovadbi napredovali, za organizatorične stvari se bo pa odbor gotovo tudi z vso vnemo zavzel. Zato smo tudi izvolili za predsednika moža Franceta Ovna, na čigar domu se bodo vršile telovadne vaje. Ta mož, ki je Dobrovi že vsled požrtvovalnosti pri naši mlekarni dobro znan, se bo gotovo z vso vnemo

zavzel za nas in pod njegovim nadzorstvom bodo padli vsi predsodki in upravičena skrb za razvoj društva. — Torej, bratje Orli, dosegli ste, kar ste hoteli imeti, sedaj pa bodi vaša največja skrb, da bo društvo napredovalo, cvetelo, rastle, da ta prememba res ne bo v škodo vam samim in celi organizaciji! V tesni, bratski ljubezni vztrajno naprej do vzvišenih ciljev!

Horjul. Ako mladi fantje pravijo: »Hočemo!« — se zgodi, samo energije je potreba in dela. Nobene stvari nisem bolj vesel kot napredka, ki ga pokažejo združene fantovske moči. Par nedelj po vrsti je priredil naš Orel krajše izlete v okolico. Duha vzorne discipline pozna danes dobro že vsak naš telovadec. Nad vasjo zapoje rog in takoj se vsi zberó ob nedeljah. Telovadijo tri dni v tednu, in že komaj pričakujejo, da dobijo drog, ki so ga naročili po Zvezi. Zbirajo se ob večerih v starem šolskem poslopju, kjer jim je na razpolago še dokaj prostorna soba. Odsek šteje sedaj 25 rednih telovadcev. Naročili so si 20 krojev, ki bodo v kratkem izdelani. O sv. Rešnjem Telesu nastopijo pri procesiji prvič v kroju. Prirejamo tudi predavanja, da se dušno izobrazimo. Tudi pri nas bo šlo! le potrpljenje in korajžlo!

Dobrepolje. S pomladnimi solničnimi žarkí je prišlo tudi med nas Orle novo življenje. Kajti zapustili smo tesno telovadnico in se podali na prosto. Napravili smo že dva izleta, enega na tiho nedeljo k sv. Antonu, drugega pa velikonočni ponedeljek v Škocijan skupno s sosednimi velikolaškimi Orli, kjer smo izvajali proste vaje. Ljudstva je bilo skoraj en tisoč. Vsem se je naš nastop zelo dopadel, kajti tudi pri nas so že večinoma prišli do spoznanja, da je bolje, da je fant v telovadnici, kakor da zapravlja denar po zadužljivih gostilniških prostorih. Čeprav se tuintam še sliši kakšno zabavljanje, polagoma bo tudi utihnilo. Sicer pa nas nič ne briga; ne oziraje se ne na levo ne na desno stopajmo pogumno naprej in tako bomo dosegli svoje cilje!

Košana. Zopet je izšlo pomladno solnce izza jutranjih gora ter pričelo zbujsati naravo iz dolgega zimskega spanja. Ravno tako tudi nas, dragi Orli, zbuja pomlad na novo delo, katerega moramo pričeti. Ne mislim ravno, da nismo po zimi nič napredovali, temveč smo imeli vedno vaje, pri katerih smo se razveseljevali s telovadbo. Gibljemo se še vedno pridno, sicer v majhnem številu, toda zaupati moramo, da se bodo tudi drugi fantje prebudili iz dolgega zimskega spanja in iskali pri nas pomoči. Marsikdo si misli — seveda tak, ki ni z nami v zvezi — da košanski Orel propada, toda ta napačno domneva. V nedeljo ali četrtek naj pride pogledat v našo telovadnico, pa si ne bo nikoli več upal govoriti o propadanju. Črtijo nas večinoma pijanci in ponočnjaki, ki se vedno vlačijo po gostilnah in razgrajajo ponoči, da ne morejo drugi ljudje spatí. Mi Orli pa pustimo take ljudi pri miru in porabimo rajši prosti čas za povzdigo naše organizacije ter za dušno in telesno izobrazbo. Ti pa, dragi čitatelj, ki sodeluješ z nami, pridruži se našemu kroju ter korakaj po začrtani poti do zmage!

Velike žablje. Še nikdar niste v »Mladosti« nič brali o naši vasi tam doli na solničnem Goriškem. Ne zamerite mi, da se zdaj jaz prvi oglašim, zakaj oznaniti imam veselo sporočilo. Nedeljo, 8. maja, smo ustanovili pri nas odsek Orla. Pristopilo je 26 članov, ki so jih ojunačili Orli iz Batuj, ki so nas ta znameniti dan obiskali. Vsi smo za orlovsko organizacijo navdušeni in še mar nam ni za naše liberalne kavke in socialistične krokerje, ki se Orlov kar nič ne morejo navaditi, in mislijo, da je Bog ustvaril na svetu prostor samo za take tiče, kakoršni so oni. Bodo že prišli do drugačnega prepričanja, zato homo mi skrbeli! Zdravi!

Maribor. Naš Orel je imel v nedeljo, dne 17. aprila t. l. svoj občni zbor. Zborovalce je pozdravil podpredsednik Rakovič, ki je izrazil svoje veselje nad tem, da je odsek tako vrolo napredoval. V imenu S. K. S. Z. je pozdravil zborovanje Lesko-

var. Iz tajnikovega poročila smo povzeli, da šteje naš telovadni odsek 27 rednih članov in je nastopil lansko leto v Kamniku, v Jarenini in Kostrivnici. Vsako nedeljo popoldne se vršijo predavanja, in sicer tako, da pride vsak telovadec enkrat na vrsto. Odbor se je volil sledeči: dr. Verstovšek, predsednik; Leskovar, podpredsednik; Rakovič, tajnik; Simonič, tajnikov namestnik; Žebot, blagajnik; Majcenič, blagajnikov namestnik; Praprotnik in Goričan, odbornika. Vaditeljski zbor: Šiška, načelnik, Ham, podnačelnik. — Ker je Šiška odklonil mesto načelnika, se je vršil v ponedeljek, dne 2. majnika t. l. izredni občni zbor, na katerem je bil izvoljen za načelnika Hrabroslav Ham, za podnačelnika Zvonimir Zorko. Josip Šiška je bil imenovan za častnega člana.

Sv. Peter na Medvedovem selu. Kaj ne, dragi urednik, premalo poročam v »Mladost« o našem odseku. Veš, nekaj je to, da nimam časa, nekaj pa to, da sem za pero zelo neroden. Bogvé kaj novega ti pa tudi nimam poročati. Telovadne ure smo izpremenili tako, da telovadimo samo enkrat na teden, in sicer v nedeljah po večernicah. Tako je telovadcem omogočeno rednejše prihajati k telovadbi. Naročili smo si že tudi telovadno obleko, katero, mislim, kmalu dobimo. V nedeljo, dne 8. t. m. smo imeli v Šmarju enodnevní telovadni tečaj, katerega smo se vsi polnoštevilno udeležili. Zlate nauke, ki smo jih tu slišali, smo si globoko zapomnili in se bomo po njih tudi ravnali. Dal Bog!

LISTEK.

Janko in drugi.

Spisal Svetovit Bor.

(Dalje.)

»O, o, ste pa predrzni! Kaj pa iščete ponoči v naši vasi, a?«

»To je naša stvar, le izgubi se, če ne...«

»Bo padlo, pa ne po moji, ampak po vaših glavah!« se je zakrohotal Pepe in pomignil svojim tovarišem.

Planili so nanje. Sosednji fantje so bili osupnjeni, videli so, da je premoč na nasprotni strani, hoteli so jo popihati.

»Ho, ho, le ne tako hitro, saj se še nismo pogovorili!« se je krohotal Pepe dalje.

Fantje so zamahnili, a večinoma brez uspeha, ker so bili oni prehitri. Le nekdo je zadel po nasprotnikovi glavi. Zadeti fant se je malo opotekel, storil še par korakov, nato se pa zgrudil.

Pepe je pristopil k njemu in ga ogledal.

»Ne bo sile! Mala omedlevica! Pojdimo nazaj, ga bodo že oni prišli iskat! Janko, dobro si naredil!«

Janko bi najrajši sedaj mahnil po Petetu. Niti zamahnil ni, pa ga naj bi on potolkel. Dasi bi tolkel in bil, dasi je bil jezen na vse, a vendar ga je čudno dirnilo, ko je videl, da mislijo fantje pustiti nesrečneža kot psa v nezavesti ležati. Molčal je in se ni dosti zmenil za Petetovo hvalo, rajši bi, da je molčal. Vrgel je kol v stran, a ni sledil tovarišem. Pokleknil je k ranjencu in mu pogledal v obraz, ki je bil ves s krvjo oblit. Stresel ga je parkrat in dramil, da je odprl oči, naslonil ga je nato k plotu, da počaka

tovariše, ki ga bodo gotovo prišli iskat. Videl je, da ni tako hudo ranjen, kot bi bilo soditi po krvi, le slab je zelo.

Napotil se je nato proti domu. Pred sedovo hišo sta stala domači sin Tone in Pintarjev Pepe. Janko je mislil iti brez odgovora mimo njih. Gnusil se mu je Pepe, sklenil je že prej, da se ga bo izogibal za vselej, sklenil je prej, da je nocojšnja noč zadnja noč njegovega nočevanja. Pepeta je zadosti osramotil, več ni potreba, če se bo še kdaj vtikal v njega, mu bo že pokazal.

»Janko, sprijaznita se zopet! Glej, Pepe ti je vse odpustil! Izprevidel je danes, da si vreden naše družbe, saj si ga dobro česnil!« ga je vstavil Tone.

»Molči! Nikar me ne draži!« je siknil Janko.

»Potolaži se, Janko, kaj se bova prepirala! Bodiva zopet prijatelja! Pozabi tisto!« je rekel Pepe in ponudil Janku desnico.

»Ti, ti lopov! Tu imaš spravo!«

Janko je pripeljal Pepetu gorko zaušnico, se hitro obrnil in odšel proti domu.

»Čakaj, jaz Ti pokažem, kdo sem in kaj znam! Boš že v kratkem okusil mojo moč!« je vpil Pepe ves togoten in razjarjen za njim.

»Škoda, da je postal tak!« je izrekel Tone.

»Naj se me le varuje! Ni še poskusil, kaj znam jaz napraviti takim pobalinom!«

Razšla sta se. Tone si je mislil sam pri sebi, da je imel Janko čisto prav, da je malo ponižal oholega Pepeta, ta pa je koval načrte, kako se maščuje nad Jankom.

5. Pred sodišče.

Neštetokrat so se fantje že stekli, prebili nasprotniku črepinjo, ga podrli na tla, da je padel v omedlevico. Stare ženice, ki hranijo pod streho vsakovrstne zdravilne rastline, so mu navezale celo butaro na glavo — in v par dneh je bil ozdravljen. Ni bilo treba zdravnika; znanost in izvežbanost starih ženic, trdnost kmečkih glav je hitro zacelila rano.

Tudi oni fant, ki so ga naši fantje pobili, bi ne iskal sam zdravnika. A premeteni in zviti Pintarjev Pepe je ruval, šuntal in netil. Hotel se je maščevati nad Jankom, spraviti vso stvar pred sodnijo in tu naprtiti vso krivdo Janku na rame. In posrečilo se mu je. Podkupil je staro Nežo v sosednji vasi, ki je imela doma celo lekarno in zdravila s svojimi rožami skoro celo faro, da je izjavila, da je rana pregloboka in prenevarna, da bi jo mogla sama ozdraviti. Priti je moral zdravnik. Obvezal je rano in naznanil vso zadevo sodišču.

Čudno so zazijali v nedeljo po maši naši fantje, ko so dobili pozivnice, da morajo priti k sodnijski obravnavi deloma kot pričče, deloma kot toženci. Kaj takega pa še ne

kmalu! Zaradi majhnega spopada, pa k sodniji hoditi! Kolikokrat so se še bolj stekli, še bolj koga nabili, pa vendar jim ni bilo treba iti k sodišču; vsa stvar je mirno zaspala in bila v par mesecih pozabljena. Sedaj pa zaradi majhnega spopada, zaradi neznatnega udarca k sodišču!

Janko je hodil od onega večera tih in zamišljen po svojem delu, na vas ni več zahajal, z domačimi pa tudi ni začel prijaznega pomenka; zdelo se mu je, da bi se preveč ponižal, da bi trpel njegov fantovski ponos, če bi prvi začel. Zapuščena se je čutil, manjkalo mu je nečesa, njegovo srce je bilo prazno; manjkalo mu je tovaršije, manjkalo duše, ki bi ga razumela, manjkalo mu je ljubezni do svojih bližnjih in — Anice. Da, zadnje ga je najbolj žalostilo. Srečal se je z Anico, prijazno se mu je namahnila, ga vprašala kakor navadno — kakor se ne bi nič pripetilo med njima, kakor da sta si kakor prej. In to je še bolj jezilo Janka. Zdelo se mu je, da so tisti njeni prijazni smehi le roganje, njeni nagovori le zbadanje, njeni pozdravi le draženje. Čutil je v svojem srcu, da mu veliko bolj ugaja, ker mu ni odprla okna, ker ni taka kot so druge, čutil je in čudil se je in jezil sam nase, ker se je oni večer prenaglil in zgubil — saj kakor je mislil — njeno naklonjenost in njeno srce.

Nedelja!

Praznično oblečen, s krivcem za klobukom, ponosnih korakov je koračil Janko proti cerkvi. Prvič po dolgem času sam, brez onih tovarišev. Neko tiho zadovoljstvo je zavladalo v njem, čutil je šele sedaj svojo popolno zmago. Ob drugih nedeljah je šel s fanti, zbijal šale in kosmate dovtype, nagajal dekletom. In ob takih prilikah se je radoval fantovskega življenja, mislil je, da brez tovarišev ne bi mogel prebiti nedelje. Danes pa je čutil ravno nasprotno. Sam, vtopljen v svoje misli je korakal, in vendar ne bi zamenjal z onimi. Čudno so ga ljudje pogledovali, češ, kje imaš tovariše. In ugajalo mu je to; naj ljudje vidijo, da je obrnil hrbet ponočnjakom in se vrnil na pravo pot.

Došel je svojo sestro in Anico. Mislil je že, da bi šel bolj počasi, da bi jih ne došel, a ker je videl, da ste nalašč počasneje hodili, da bi se srečali, se jima ni mogel kar očitno izogniti.

»Kako pa, da si danes sam?« ga je vprašala Anica.

»Kaj ne smem biti?« je vprašal Janko osorno.

»Seveda smeš, ampak čudno se mi zdi, kje si pustil tovarišijo!«

»Naj bodo oni, kjer hočejo! Kaj mi je mari zanje!«

Pospešil je korake, da bi oni dve ostali zadaj. Ni vedel, kako naj začne pogovor, kaj naj pove Anici. Peklo ga je zlasti, ker je še

vedno mislil, da je mogoče le hodil kakšen fant iz sosednje vasi k njej pod okno. Sicer bi to ne bilo nič čudnega, saj med njim in Anico je itak vse končano! A zakaj je oče njega zapodil? Zakaj onega pusti?

»Kam se ti pa tako mudi?«

»V cerkev!«

»Ali nočeš iti z nama?«

Janko ni vedel, kaj naj odgovori. Prijazen Aničin glas ga je nekoliko pomiril; stopati je začel zopet počasneje.

»Pa brez šopka si! Drugi fantje imajo vendar vsi šopke!«

»Kdo mi ga pa naj dá?« je mrzlo odgovoril Janko.

»Jaz!«

Anica ga je ustavila, vzela iz nedrij svoj šopek in mu ga pripela. In Janka je minila vsa nevolja, rad bi rekel Anici kako bolj mehko besedo, pa mu ni prišla nobena na misel. Oni dve sta pa veselo kramljali, vpraševali Janka navadne in vsakdanje novice in mu s tem privabljal besede na jezik. Janko je začutil, da se ni Anica proti njemu nič izpremenila, da ne prihajajo njene besede iz hinavščine, da govori tako kot je vedno govorila: prijazno, ljubeznivo, prijateljsko.

»Mogoče me pa le še ljubi?« si je domislil Janko in hotel jo je vprašati, če je kaj huda zaradi onega večera, ko je bil pod oknom. Nekoliko ga je bilo sram pred sestro, pa tudi samega sebe se je sramoval, da se bo moral tako ponižati.

Tako so prišli do vasi, ne da bi Janko veliko govoril. Skozi farno vas pa niso hoteli iti skupaj.

»Janko, pojdi rajši naprej, da nas ne bodo ljudje tako zijali!«

Janko bi še rad bil v njiju družbi in težko mu je bilo ločiti se, težko zlasti, ker ni vprašal še Anice, če mu je vse odpustila. Obotavljal se je, da bi se prej ločil od nje, kakor da mu to pove.

»No, le pojdi, ne misli, da se te hočeva iznebiti, ne, samo zaradi zijal nama je!« je pristavila njegova sestra.

»Saj grem, samo nekaj bi te še rad vprašal, Anica!«

»No, le vprašaj!«

»Ali si še kaj huda?«

»Od kdaj?«

»I, od onega večera!«

»Ne bodi no tako čuden! Saj huda sploh nisem bila, ker nisem imela povoda za to!«

»Pa si se me vendar izogibala!«

»Kdaj? Ti si se me izogibal, ti si se kazal jeznega, ne pa jaz!«

»Odpusti mi, saj se bom poboljšal! Ali boš zopet taka kot si bila prej?«

»Seveda!«

Hej, to bi sedaj zavriskal Janko! Domačim je ustregel, ker ne hodi več med ponoč-

njake, v svojem srcu čuti zadovoljnost nad svojo zmago, Anica mu je še vedno naklonjena! Vse bo še dobro, živel bo zopet lepo kot je živel prej; kaj, če je malo zagazil v blato, med zapeljive tovariše; šele ta izkušnja ga je izučila, da bo vedel pozneje bolj ceniti očetove nauke, svojo bodočo ženo!

»Pridi kaj k nam popoldne!« je še povabil Anico in odšel proti cerkvi. Moško in ponosno je korakal mimo svojih tovarišev, ki so stali pred cerkvijo in zbijali po svoji stari navadi šale iz mimoidočih.

»Najnovejši puščavnik gre!« je šepnil Pepe tovarišem.

»Ha, ha, Janko, puščavnik! Poglej ga no, kako gre ponosno! Čudno, da ga ne pelje oče za roko, da se ne bi izgubil in kam zašel!« so se norčevali fantje.

Janko jih je slišal, pa se ni veliko zmenil za te zabavljice, vesel je bil, da se jih je iznebil; videl je šele sedaj, kakšni so! ko je bil med njimi, so ga hvalili in se mu dobrikali, sedaj se pa norčujejo. Le naj se, škoda vsakega fanta, ki jim verjame.

Po maši je mislil Janko takoj kreniti domu, pa ga je ustavil birič.

»Saj si ti Grahkov Janko!«

»Sem! Kaj pa je?«

»Na, tu imaš!«

Podal mu je sodnijski poziv. Janko je strahoma pogledal in ostrmel. Sodišče ga kliče k obravnavi zaradi pretepa. Viharna Jankova narava je vzkipela, rdečica mu je oblila obraz, ni vedel, ali naj listek raztrga, ali ga vrže biriču nazaj. Komaj se je zopet nekoliko umiril, komaj je sklenil, da bo zopet začel drugače živeti, pa zopet nova zapreka, hujša od prejšnjih. Naj ga sodišče zapre, koliko ugleda bo še imel v vasi, kdo ga bo še spoštoval? Še stari možakarji po vasi se radi pobahajo, da niso imeli nikdar opraviti ničesar pred sodiščem, on pa, tako mlad, pa naj bo že zaprt! Sicer pa, saj ga ni on pobil, ničesar se mu ne more zgoditi! Pa vendar, klican je k sodišču kot sokrivec; če zaprejo vse, bo tudi on zaprt, če se pravi krivec ne oglasi, bo Pepe bržkone njega potisnil kot krivca v tej zadevi. O, kaj sem mislil, da sem temu zapeljivcu sploh kdaj verjel, mu zaupal in ga smatral celo za svojega prijatelja! Zdaj imam plačilo!

Janko se je ozrl naokoli; skoro vsak fant je imel poziv v rokah, osupli so pogledovali zdaj listek, zdaj Pintarjevega Pepeta! Kaj takega pa še ne kmalu! Za majhen spopad, za majhno prasko, pa k sodišču! O, le naj se pripravi oni fante iz druge vasi, da se je predrznil jih naznaniti sodišču! Naj le pretrpijo kazen, bo že videl, kaj se pravi njim nagajati! Polomili mu bodo kosti in rebra, da bo čutil in znal, da ne poznajo šale! In če jih še enkrat zaprejo? Naj, da bo le njihova fantovska čast in ponos rešena, da si bodo vsaj ohladili vročo kri nad izda-

jalcem. Tako neznamenit udarec, pa zaprt biti zaradi njega!

Miren je bil le Pepe. Vedel je, kaj bo prišlo, saj je sam povzročil vso stvar, sam je podkupil ono babo, da ga ni hotela zdraviti; vedel je, kaj bo naredil zdravnik — in to je ravno hotel. Maščevati se ni znal drugače, kot da potisne Janka par dni v ječo. Vedel je, da bo Jankovo ponosno dušo to bolj potrlo, kakor če bi ga napal s svojimi tovariši in ga pretepel.

»Kaj naj sedaj storimo?« je govoril pogled vseh fantov.

»Kaj pa je pravzaprav?« so povpraševali ljudje, ko so videli, da ima skoro vsak fant pozivnico od sodišča.

Pepe pa ni takoj odgovoril. Čutil je zopet enkrat, da ima on glavno besedo, da so vsi fantje od njega popolnoma odvisni, da upajo le še na njegovo bistroumnost in izvežbanost. Bilo je nekaj fantov, ki so postali zaradi Janka proti njemu nezaupljivi in so ga postrani gledali, a sedaj je vse drugače. Ou bo imel glavno besedo pri sodišču, njemu se bodo fantje popolnoma zaupali, edino od njega bodo zavisni. In to je Pepetu silno ugajalo, njegovo samoljubje je bilo nasičeno. Po strani je pogledal Janka in se veselil njegove jeze, ponosno in samozavestno se je ozrl po tovariših. Dočim so bili ti osupli in kolikor toliko prestrašeni, je on ostal miren, da, v dnu svojega srca celo vesel in zadovoljen.

»Popoldne se snidemo v gostilni pri županu, da se pomenimo in ukrenemo vse potrebno!« je odredil zapovedovalno.

Druge nedelje so fantje še obiskali po maši razne gostilne pri fari, zabavljali čez druge fante in jih zdražili, tisto nedeljo so pa pobiti odšli domov.

»Stopi za Jankom in ga povabi, naj pride! On je tudi prizadet pri pretepu! Skupno moramo delati, sicer ničesar ne dosežemo!« je šepnil Pepe Tonetu na uho.

Tone se je podvizal in došel Janka, ki je s sklonjeno glavo, polno težkih misli, s klobukom potisnjenim na oči počasi korakal proti domu.

»Janko, pridi popoldne k županu! Pogovoriti se moramo o celi stvari, da bomo skupno nastopili in se zagovarjali!«

»Le pogovorite se, jaz ne pridem!« je ježno odgovoril Janko.

Bodi pameten! Pridi, v korist ti bo!«

»Ne pridem! Udaril ga nisem jaz, ničesar se mi ne more zgoditi!«

»Ampak Pepe je rekel — — —«

»Pepe je največji lump na svetu! Le drži se ga, v kratkem boš postal ti drugi lump! pusti me v miru!«

Tone je bil razljučen. Najrajši bi udaril Janka za uho, a videč ga v tako slabi

volji, je vedel, da se ni dobro šaliti z njim. Stopil je torej nazaj k Pepetu.

»Ali pride?«

»Ne!«

»Naj pa sam sebi pripiše posledice! Mislim sem se na ta način spoprijazniti z njim, a ker noče, se bo še kesal!« je sklenil Pepe.

No, vaške babnice in klepetulje so zopet dobile obilo snovi in gradiva za svoje klepetanje, opravljanje in razprave. Cela vas je govorila samo o onem poboju, o sodišču, kdo bo dobil več ječe, kdo manj, kdo je pravi krivec, kdo nekriv. Pepe je hodil ponosno po vasi, saj se je zavedel, da je glava, duša vsemu le on, da se o njem še največ razpravlja in govori. Nekateri njegovi tovariši so se navzeli od njega istega duha, so se še bahali po vasi s svojim junaštvom in grozili tožitelju, da ga bodo o priliki še bolj nabili; drugi so pa sedaj le neradi hodili po vasi. Peklo jih je, da bodo zaprti, žal jim je bilo, da so šli ono noč na vas; bali so se sramote, ki jim bo ostala celo življenje. Kadar se bo govorilo o ječi in se bo kdo k njim obrnil z vprašanjem: Ali si bil že v ječi, ali si poziskoval že ričet? bodo morali prikimati. Kakor da bi jim potisnil pečat na čelo; zaprt si bil, ta sramota se bo vlekla skozi celo življenje.

Med zadnjimi je bil tudi Janko. Počasi je prikoral od maše domu, se naslonil na mizo in se zamislil. Pričakoval je, da bo zdajpazdaj izpregovoril oče in ga okregal, mu naredil dolgo pridigo in končal z besedami: Kdor ne uboga, ga tepe nadloga! A nič takega! Oče si je nataknil očala in začel brati neki časopis. Sempatja je pogledal sina izpod očal, a rekel mu ni ničesar. Slednjič je Janko vstal, stopil k oknu in se zagledal po vasi. Tedaj je oče snel očala, zaprl knjigo in rekel:

»Ali si tudi ti dobil poziv?«

»Da,« je odgovoril Janko in zrl dalje čez okno.

»Kaj misliš storiti?«

»Nič! Kriv nisem, jaz ga nisem udaril, še pomagal sem mu, da se je zavedel!«

»Mhm!«

Drugega oče ni rekel. Janko se je čudil, ko ni videl nobene jeze, nič nevolje na očetovem obrazu. Pri obedu so bili vsi tihi in zamišljeni, po molitvi so se tiho razšli. Janko je ravno mislil kreniti na polje, ko prihiti Anica.

»Ali boš res ti tudi zaprt?« je vprašala vsa zasopla.

»Menda! Za gotovo pa še ne vem! Povabilo k obravnavi sem dobil!«

Janku je bilo hudo, da ga ravno Anica o tem vprašuje; hudo mu je bilo in žal, da jo je ravno danes povabil, ko je tako slabe volje, tako jezen in nevoljen. Če bo res zaprt, ali ne bo Anice malo sram biti žena moža, ki se je že po ječah vlačil?

»Jezus, Marija, torej boš res zaprt! Saj sem vedla, da se ne bo vse dobro izšlo, ker si se bratil s Pepetom!«

Janka ni nič bolj razdražilo, ko očita nje. Oče je vedel za to in ni Janku niti besedice očital, Anici je bilo pa hudo za Janka, drugega ni vedela reči v tistem trenutku.

»Kriv nisem, pobil ga nisem jaz! Če me pa zaprejo, bom pa sedel!«

Janko se je okrenil in odšel na polje. Čutil je, da dela Anici krivico. Povabil jo je, da bi se kaj pogovorila, a sedaj hiti od nje proč. Kaj je on slutil dopoldne pred mašo, da bo tako prišlo? Zakaj mu očita ono tovaršijo? Kar je bilo, je bilo, pomagati ne more!

Stopal je čez polje proti gozdu in premišljeval, kako se bo obravnava končala. Med tem pa so se zbrali pri županu bivši njegovi tovariši na razgovor, kako naj se zagovarjajo.

»Vso stvar prepustite meni! Kar bom jaz rekel, mora obveljati, vsi morate pritrditi mojim besedam!« je oblastno govoril Pintarjev Pepe.

»Dobro, dobro! Pritrdili ti homo vse!« so odgovarjali fantje.

»Janko ni hotel priti, gotovo ima slabo vest! Ali veste, da je on ostal pri ranjencu, ko smo mi že odšli? Vzdignil ga je, vzbudil iz omedlevice in ga prislonil k plotu!«

Fantje so molčali.

»Kaj sledi iz tega?« je nadaljeval Pepe.

»Da ima Janko dobro srce!« je izbleknil neki fant.

»Tepec, iz tega sledi, da je imel Janko slabo vest in se je bal, da se ne bi pobitemu kaj hujšega pripetilo!«

»Pa vendar ne misliš, da ga je Janko udaril!« se je oglasilo par glasov.

»Vse kaže tako! Sicer pa naj sodnija odloči, kdo je glavni krivec,« je nadaljeval Pepe.

Posedli so okoli miz, naročili vina in začeli piti. Klavrno in pobito so gledali nekaj časa drug drugega, zabave, kakršno so imeli druge nedelje, ni bilo.

»Vraga, ali bomo pospali pri polnih litrih?« je kričal Pepe.

»Ti, Pepe, pa menda vendar ne misliš, da ga je Janko udaril in pobil! Stal sem poleg njega in videl, da ni niti zavihtel svojega kola!« mu je šepnil Tone na uho.

»Ha, ha, kako boš gledal, če je bila noč? Sicer pa molči, dopoldne bi te kmalu oklofotal! Ne boš se mogel pritoževati, če ga tudi malo zaprejo in nekaj časa hranijo z ričetom!«

Tone je obmolknil.

»Hej, krčmar, kje imaš pa godca?«

»Kmalu pride!«

In ko so zahreščale harmonike, je minila naše fante otožnost, zamišljenost in

strah pred sodnijo. Zavrteli so se, pili dalje, peli in se veselili dolgo v noč.

Janku, ki ni mogel zaspati, so prihajali na uho posamezni vriski, petje in glasovi harmonike. Težko mu je bilo pri srcu. Stopil bi tja k županu, se zavrtel, pil, pel in vriskal in pozabil bi kmalu te temne misli. Parkrat je že vstal, da bi šel, a pri misli na Pepeta je zopet legel. Šel bi, čisto gotovo bi šel, če le ne bi bilo Pepeta med njimi. Skušal je zaspati, pa ni šlo; jezil se je na fante, da ne dajo ponoči miru, da ne more človek zaspati. Zmislil se je na Anico, kako prijazna je bila dopoldne z njim, kako osupla in preplašena popoldne, ko je zvedela, da mora k sodišču. Kaj, če se bo res ohladila njena ljubezen do njega, če bo zaprt?

Šele proti jutru je Janko zadremal za par ur. Ko se je vzbudil, je oče napregal konja pred kolesi.

»Kam pa greste?« je vprašal začudeno, da se bo oče danes vozil na koleslju.

»V mesto! Imam opravke zaradi tebe!«

»Zaradi mene? Kaj le misli?« se je čudil Janko.

Oče pa je podil konja in mislil, h komu se naj obrne. Ni imel še veliko opravka s sodiščem in težka mu je bila pot, katero je mislil danes storiti. A sina je imel rad, njegova sramota je bila očetova sramota, če bi bil Janko kaznovan, bi očeta skoro bolj potrl kot njega samega. Edinec mu je bil, njegov up in ponos. Zavozil jo je sicer, ker ni poslušal njegovih naukov, in hodil med one tovariše, a zdaj se je poboljšal, pustil je ono družbo in se vrnil na pravo pot. Da bi ga le še rešil sramote, da ne bi bil zaprt, pa bo vse dobro.

Dolga je bila pot do mesta, a Jankove mu očetu se je zdela še prekratka; čim bolj se je bližal mestu, tem bolj ga je skrbelo, kam se naj obrne, da doseže kaj za sina.

Zavozil je na dvorišče znane gostilne.

»O, o, dobro jutro, Grahek, kaj je pa tebe prineslo semkaj?«

»E, sitnosti, sitnosti! Reči hlapcu, naj dene konja v hlev!«

Dasi težko, vendar je Grahek slednjič povedal krčmarju, po kaj je prišel in ga vprašal, kam naj se obrne.

»I, k notarju pojdi!«

»Na-a, k notarju pa ne!«

Velik strah imajo ljudje pred notarji. Grahek je vedel, da mu takoj splava po vodi lep kup desetakov, če bi prosil notarja le za kako pobotnico, kaj šele, če bi ga vzela za zagovornika.

»Zakaj pa ne? Oskubil te bo res, a pomagati tudi! Sicer pa, ako nočeš naravnost k notarju, pa se oglasi pri njegovem pisarju. Veliko ljudi se pri njem oglašajo za dobre nasvete. Pravijo, da precej razume vse tožbe!«

»Kje ga naj pa dobim?«

»Počakaj tukaj do poldne! Navadno se oglasi vsak dan pri meni na merico vina!«
Grahek je čakal. Vesel je bil, da mu ni treba iskati okoli po mestu in se priklanjati gospodi.

»Ali je učen človek, ta pisar?« je vprašal čez nekaj časa.

»E, tako, no, tako! Par let je trgal hlače po gimnaziji, a pijača ga je zapeljala! Ponosen pa je na svojo učenost! Bolj ga boš častil, več boš pri njem opravil! Čul sem, da so ga nekateri nazivali z doktorjem ali notarjem, in bil je sila prijazen z njimi!« je odgovarjal krčmar.

»Mhm, dobro, da vemo!«

Grahek je počasi pil, bobnal s prsti po mizi in se zmišljaval besed, s katerimi bo počastil pisarja.

V mestecu je zazvonilo poldne.

»Zdaj mora biti vsak čas tukaj!« je rekel krčmar Grahku.

In res. Kmalu se vrata odpro in prikaže se suha, sloka postava pisarjeva. Motno so gledale njegove oči, zamazan in oguljen klobuk je pokrival razmršene njegove lase, stara, oguljena, pomazana obleka njegovo telo. Suh je bil v obraz, na katerem se je takoj spoznalo, da je njegov lastnik velik prijatelj vinske kapljice.

»Dober dan, gospod doktor, gospod notar!« je ponižno rekel Grahek, vstal izza mize, vzel klobuk iz glave in ga nemirno vrtel v roki. Vsa postava pisarjeva mu ni nič kaj preveč ugajala.

Pisar ga je postrani pogledal, odgovoril ni.

»Gospod doktor, vprašal bi vas rad nekaj! Ne bo zastonj . . .«

»Želite?«

Pisar se je obrnil h Grahku, prekrizal roke na prsih in ponosno in samozavestno motril kmeta.

In Grahek mu je začel ponižno praviti in razlagati vse, kar mu je bilo znanega o onem pretepu.

»Prav, dobro ste naredili, da ste se na mene obrnili! V takih zadevah sem jaz vesščak! Gotovo bomo rešili Janka pred zapornom!« je dejal pisar in sedel k Grahku.

»Če se vam ne bom zameril, pijte!«

Grahek mu je ponudil kupico. Pisar jo je zvrnil. Grahek vesel, da je »gospod doktor« tako prijazen, je hitro naročil cel bokal.

»Zamotana zadeva, truda bo treba, veliko truda bom moral prestati, da ga rešim!« je važno govoril pisar, izvlekel iz žepa star in polomljen ščipalnik in si ga nataknil na nos, da bi pred Grahkom bolj učeno zgledal in mu bolj imponiral.

»Saj ne bo zastonj! Pošteno vam bom plačal ves trud! Pijte, saj ne boste zamerili, če vam ponujam!«

»No, vidim, da ste pošten mož, od takega vzamem rad pijačo!«

In pila sta. Grahek je bil ves omamljen od velike prijaznosti gosposkega sopivca. Plačal bi cel sod za njega, tako ga je navdušila njegova učenost in modrost.

»Ampak, gospod Grahek, govoriti moram tudi z Jankom, da mi vso stvar natančneje razložim!«

»No, to se lahko zgodi! Pošljem ga v mesto k vam!«

»Ni treba, gospod Grahek! Ker ste tako prijazni, ker vidim, da ste pošten in pаметen mož, bom prišel osebno k vam na dom, da se pogovorimo!«

»O, gospod doktor, to bo prevelika čast zame! S čim vam naj doma postrežem? Kmet sem in nisem vaje gosposkih gostov!«

»Le bodite brez skrbi! Jaz sem z vsem zadovoljen! Vina, vem, da imate doma, suhega mesa, recimo pleče ali gnat, vam menda tudi ne manjka. Sicer sem pa s kuretino tudi zadovoljen! O, jaz sem ponižen in ne zahtevam veliko!«

»No, s tem vam bomo iz srca radi postregli!«

»Pa voz pošljite po me! Hodil ne bi rad!«

»Dobro, dobro!«

Spila sta še par bokalov in se ga nalezla do dobra. Pisar je postal še bolj domač in prijazen; ponudil je Grahku celo bratstvo, a Grahek je bil vendar še toliko pri pameti, da s tako visokim, učenim in veljavnim gospodom ni hotel piti bratovščine.

Slednjič se je pijani pisar odgugal proti pisarni, Grahek pa vesel in zadovoljen, da se je vse tako lepo izteklo, pognal konja proti domu.

Težko in strahoma so ga pričakovali, težko so čakali, da pride in pove, kako je opravil. Ko je zavil na dvorišče in so videli njegov vesel obraz, so se oddahnili.

»Žena, jutri pripravi malo pojedino! Gospod, ki bo rešil Janka, pride k nam!«

»Jej, jej, kaj pa naj pripravim?« je povpraševala žena skrbno.

»I, posušeno meso, kuretino, vino in drugo! Gospod je z vsem zadovoljen! Ej, takega gospoda še nisem videl! Prijazen, postrežljiv, učen, a vseeno domač! Boš že videla! Ti, Janko, pa jutri zaprezi in se pelji po njega!«

In veliko jim je oče še pravil o Jankovem rešitelju. Janko je molčal in čutil veliko hvaležnost do očeta, ki tako skrbi za njega, mati je bila vesela, da bo sin rešen ječe, skrbelo jo je le, da bi jutri dobro pripravila jedi, da bo gospod zadovoljen.

(Dalje sledi.)